

این جهان گذرا

| تاریخچه بشریت | دیوید کریسچن | مزدا موحد |

This Fleeting World

A Short History of Humanity

David Christian

Mazda Movahed

این جهان گذرا

تاریخچه بشریت

دیوید کریسچن

ترجمهٔ مزدا موحد

ویراستار: شکوفه میبیدی

نمونه‌خوان: میترا سلیمانی

مدیر هنری و طراح گرافیک: سیاوش تصاعدیان

مدیر تولید: مصطفی شریفی

چاپ اول، ۱۳۹۹ تهران، ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۸۶۳-۴۴-۵

Bidgol Publishing co. | نشر بیدگل |

تلفن انتشارات: ۲۸۴۲۱۷۱۷، تلفکس: ۲۸۴۲۱۷۱۸

فروشگاه: تهران، خیابان انقلاب، بین ۱۳ فروردین و فخر رازی، پلاک ۱۲۷۴

تلفن فروشگاه: ۶۶۴۶۳۵۴۵، ۶۶۹۶۳۶۱۷

bidgolpublishing.com

همهٔ حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است.

پس بدین سان به این جهان گذرا بیندیش
ستاره‌ای سحرگاهی، حبابی در نهری،
برق تندی در ابری تابستانی،
چراغی سوسوزن، شبی، و رؤیایی.

سوترای الماس

۹
۱۹
۲۱
۲۵

۴۱
۴۲
۴۶
۵۱
۵۷
۶۸

آغازها: عصر خوراک جویی
مطالعه عصر خوراک جویی
آغاز تاریخ بشر
روش‌های زندگی خوراک جویانه
تغییرات عمده در عصر خوراک جویی
عصر خوراک جویی در تاریخ بشر

۷۱	شتاب: عصر کشاورزی
۷۳	خاستگاه‌های کشاورزی
۸۲	مشخصات عمومی و روندهای طولانی
۹۰	جوامع کشاورزی پیش از شهرها: ۸۰۰ تا ۳۰۰۰ سال قبل از میلاد
۹۶	اولین شهرها و حکومت‌ها: ۳۰۰۰ تا ۵۰۰ سال قبل از میلاد
۱۰۳	کشاورزی، شهرها و امپراتوری‌ها: ۵۰۰ سال قبل از میلاد تا سال ۱۰۰۰ میلادی
۱۰۹	جوامع کشاورزی در آستانه انقلاب مدرن: سال‌های ۱۰۰۰ تا ۱۷۵۰ میلادی
۱۱۵	عصر کشاورزی در تاریخ جهان
۱۱۷	جهان ما: عصر مدرن
۱۱۸	مشخصه‌های اصلی و روندهای عصر مدرن
۱۲۵	شرح انقلاب مدرن
۱۳۰	انقلاب صنعتی: سال‌های ۱۷۵۰ تا ۱۹۱۴
۱۳۶	بحران قرن بیستم: سال‌های ۱۹۱۴ تا ۱۹۴۵
۱۴۸	دوره معاصر: سال ۱۹۴۵ تا کنون
۱۵۹	عصر مدرن در تاریخ جهان
۱۶۱	دوره‌بندی تاریخ جهان
۱۷۳	درباره نویسنده
۱۷۵	منابع
۱۸۱	نمایه

مقدمه

معروف است که هنری فورد^۱ گفته اغلب به نظر می‌رسد که تاریخ فقط شامل قطار کردن با سمه‌ای و کسل‌کننده «یک سری واقعیات» است. آن نوع تاریخ چندان با عقل جور در نمی‌آید. شاگردان اغلب فکرمی‌کنند که چرا باید آن را یاد بگیرند و معلمان به این فکرمی‌افتند که چرا باید آن را درس بدهند. تاریخ لایق یادگیری و آموزش هست به شرطی که بتواند چیزی جالب یا الهام‌بخش یا آموختنی بگوید، چیزی دربارهٔ جهانی که در آن زندگی می‌کنیم و اینکه چگونه به این شکل درآمده است. اگر قرار باشد جزئیات با عقل جور در بیایند، باید بتوانید آنها را به سان بخشی از داستانی بزرگ تربینید، داستان مردمان یا ملل یا گروه‌های خاص.

اما کدام داستان‌ها و کدام گروه‌ها؟ مورخان داستان را در مقیاس‌های متعدد متفاوتی می‌گویند. برخی از جوامع یا وقایع تاریخی خاص می‌گویند، مثل جنگ جهانی اول یا برآمدن امپراتوری آرتک^۲. برخی در مقیاس‌های بزرگ‌تری نویسنده. اعصار یا نواحی کاملی را در نظر می‌گیرند، مثل تاریخ روم باستان یا ایالات متحده. این داستان‌ها نسبتاً آشنا هستند و در نتیجه همان‌طور که باب بین ولان مک‌آرتور اشاره کردند، نوشتن «داستان» ایالات متحده یا حتی «تمدن غرب» چندان دشوار نیست. مقیاس سومی هم هست که امروزه عموماً با نام «تاریخ جهان» شناخته

۱. Henry Ford (۱۹۴۷-۱۸۶۳)؛ صنعتگر و تاجر آمریکایی. - م.

می‌شود. عالمان تاریخ جهان دربارهٔ ارتباطات میان بخش‌های مختلف جهان و اعصار مختلف تحقیق می‌کنند تا شما بتوانید درک بهتری از نحوهٔ جای‌گیری جزئیات در داستان کلی پیدا کنید. البته این کاری عظیم — و ترسناک — است و «داستان» تاریخ جهان «حقایق» بسیار بیشتری نسبت به داستان ملل یا حکومت‌های خاص دارد. به همین دلیل هم گفتن این داستان بسیار دشوارتر است. در واقع، برخی حتی به وجود داستانی منسجم برای روایت کردن نیز شک دارند. ولی تردیدی در وجود آن نیست و در عصر جهانی‌سازی، اهمیت آن دارد به شکل فزاینده‌ای آشکارتر می‌شود. این جهان گذرا سعی می‌کند که با ارائهٔ تاریخ موجزی از بشریت به خواننده کمک کند تا شکل تاریخ جهان را بفهمد. هدف کتاب از چنین کاری این است که به خواننده کمک کند راه خود را از میان انبوه اطلاعات موجود در متون حجیم‌تر تاریخ جهان پیدا کند. برای پیدا کردن راه خود در محیطی ناآشنا، به نقشه و قطب‌نما نیاز دارید. پس این جهان گذرا نوعی بستهٔ کمکی راهبردی در اختیار شما می‌نهد. سعی می‌کند همان کاری را بکند که نقشه هنگام مطالعهٔ جغرافیا می‌کند: شمای کلی ارائه می‌دهد تا بتوانید در ضمن بررسی جزئیات، منظرهٔ بزرگ‌تر را در نظر داشته باشید. شاید هم بتوانید آن را شبیه سفر با هواپیما بر فراز کشوری بینگارید که پیش‌تر پیاده از آن عبور کرده‌اید. از هواپیما بسیاری از جزئیات را نخواهید دید ولی تصور روشن‌تری از منظره پیدا می‌کنید. اشیای منفرد مبهم خواهند بود اما ارتباط میان آنها را راحت‌تر خواهید دید.

هیچ بررسی‌ای که به این کوتاهی باشد نمی‌تواند کاری به جز ترسیم برخی از خطوط اصلی رشد نژاد خارق‌العادهٔ ما بکند و احتمالاً مورخان متفاوت، این خطوط را به شکل‌های دیگری هم ترسیم می‌کردند. با این وجود، با تکامل تاریخ جهان در حدود پنجاه سال گذشته، کمی توافق دربارهٔ نقاط عطف اساسی تاریخ بشر شکل گرفته و هدف سه فصل اصلی این جهان گذرا تهیهٔ قسمتی از عصارهٔ این توافق است. شکی نیست که ایجاز ایرادهایی دارد، ولی از نکات مثبتی نیز برخوردار است. مهم‌تر از همه این است که باید بتوان این بررسی را در یک یا

دو جلسه خواند؛ یعنی مدت زمان بسیار کوتاهی که وقتی به آخر داستان برسید، آغاز آن را هنوز به یاد داشته باشید.

در پیشگفتار کتاب چند روش برای استفاده از این جهان گذرادر تدریس پیشنهاد شده است. قبل از متن اصلی نیز یک «پیش‌زمینه» آمده که تمامی وقایع قبل از ظهور نژاد ما را شرح می‌دهد و آغازش مبدأ عالم در حدود ۱۳٫۷ میلیارد سال پیش است. در انتهای کتاب، بخشی ضمیمه شده که مبحث پیچیده دوره‌بندی را بررسی می‌کند، یعنی به همان تصمیماتی می‌پردازد که هنگام تقسیم گذشته به بخش‌های قابل بررسی می‌گیریم. این مبحث احتمالاً برای شاگردان پیشرفته‌ای که بخواهند درباره نحوه انتخاب قسمت‌های منظور شده و نشده توسط نویسنده چیزی بدانند مفید خواهد بود.

دیوید کریسچن

مه سال ۲۰۰۷

انتزرییدگل